

padal na obe vojski, razvrščeni na boj, ali še zmirom ste nepremično stali na svojih toriščih.

„Gledite, junaci!“ — odgovoril je Kazančić svoje ljudi, s katerimi vred je bil na najkrasnejšem krilu Lazarjevičeve vojske — „prav tako se je bil dan probudil pred trinajstimi leti nad Kosovim poljem, ni oblaček ni kalil solnčnega žaru, da je z njegovim popolnim leskom ožarjena v grob legla Srbska slava. A ker prav o takih znamenjih vstaja današnji dan, gotovo nam je to znak, pa propade opotočna Bisurmanska slava in da se iz njene razvaline zopet nerazkaljena visoko vzdigne naša slava in slava Kriščeve vere!“

„Amen, vojvoda! Bog daj to! — Bog nas usliši!“ — kričali so njegovi junaci.

„Kar zadevlje nas, mi ne oskrunimo Srbske vpričo „ordincev“ — vsikriknil je Jefrem glasnejše od drugih.

Že je bilo solnce pregnalo poslednje nočne sence iz dolin, pred Bajazetovim šotorom je trikrat zaplapolal sveti prapor, zapeli so bobni, katere je glušil krič: „Allah! Allah!“ — in odmeval od gore do gore; Štepanova vojska pa je klicala: „Krist bodi z nami!“ — ko je z vsem bojnim redom Bajazetove vojske pomikala se naprej, zato da bi se na moč hitro sprijela s Tatarskimi „ordami“.

„Da, Krist bodi z nami!“ — klical je Kazančić z močnim glasom, da je jako glušil drugih krik — „a kričite tudi: Angora za Kosovo, junaci!“

„Angora za Kosovo!“ — vsikrknili so vojščaki.

Pa nenadoma so oživele nasprotne gore; kakor na eno grlo, tako je sto tisoč Tatarov zavpilo: surum!*) in hoteli so planiti naprej; ali se samim odkimom je Timur odvrnil ta neprilичni napad svoje vojske, stopil je s konja in vpričo vse vojske odslužil svojo molitvo, kakor bi o svoji gotovosti, da zmore, ne bil čutil nikakoršne neprilичne želje po boji.

„Za vruga! Bog mi je pričel!“ — govoril je in čudil se Kazančić, ki je pazil na vsak gibljaj obeh vojsk — ta Timur je dostojen sovražnik, čestitejši, nego je Bajazet.“

Timur je bil dokončal svojo molitvo, zopet je šinil na konja, a takoj si na desnem Tatarskem krilu videl veliko vrelost.

„Sveti Sava!“ — vsikriknil je Kazančić — „mislil sem, da se bomo mi prvi vdarili z „ordincem“, pa Bajazet se abotno rine naprej, kakor bi ne videl, koliko reža je med nami in njegovimi janičari.“

In še ta trenotek je Lazarjevič ukazal, da morajo staviti in uzrediti bojne vrste, ki je bil nekov nered vrinil se med nje zbog brzega pohoda (marš).

„Slava ti bodi, Lazarjevič!“ — vsikriknil je Kazančić — „kažeš, da si vsaj na borišču svojega očeta sin!“

Ali njegove poslednje besede je oglušil krik: „Surum!“ — in o načelništvu Timurjevega sina šaha Mirana in njegovega sina Abubekra je štirideset tisoč Tatarskih jezdecov divjalo na Srbsko vojsko, da bi jo ali razgnali, ali pa vsaj prisilili, da bi še večja reža vstala med njo in Bajazetovo vojsko.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Najstarejša žena*, kolikor je dandanes znano, živi v Kaliforniji v Ameriki. Ime jej je Perac Glen, stara je zdaj 140 let. Nje najmlajši sin šteje 92 let. Omožila se je v 13. letu in je porodila 11 sinov. Čudno je to, da jej zadnja leta postajajo lasje zopet črni.

* *Jeklena pisna peresa* je iznajdel revni Angleški ljudski učitelj James Perry po imenu, leta 1820., ko

*) Naprej.

so mu prijatelji čestitali k tej iznajdbi, je skromni učiteljček rekel: „iznajti kaj, to ni nič, al iznajdbo razširiti po svetu, to je vse. Če se mi to posreči, da šolska mladina začne moja peresa rabiti, potem ne bo več gosjih peres za pisanje obrezavala in poznejši zarod moral bo rabiti jeklena peresa.“ In tako je.

* *V severni Ameriki so pridelali pšenice letos toliko*, da še nikdar nikoli ne pomnijo tako bogate pšenične letine.

* *Letošnje vino na Erdeljskem (Siebenbürgen) je tako kislo*, da se Erdeljsko vedro prodaja po 80 kr., 90 kr., 1 gold., 1 gld. 10 kr., k večjemu pa po 1 gld. 30 krajc.

* *Zrele rdeče jagode* so našli konec preteklega meseca oktobra pod Konjiško goro na Štajarskem.

Naši dopisi.

Iz Rusije 28. okt. 7. *) — Poleti sem popotoval po široki Rusiji, da bi spoznal resnične želje in pravo mnenje Ruskega naroda glede Turške vojske, ker sem želel čitateljem „Novic“ sporočiti iz Rusije čisto resnico, ne pa domišljije, kakoršnih so drugi časopisi navadno polni. Že takrat, vrnivši se s popotovanja, sem pisal, da Ruska vlada ne izpolnjuje želje in volje svojega naroda.

Ona je naredila dva groba pogreška, pred katerima jo je narod svaril. Prvi pogrešek bile so premajhne armade, katere je poslala v Turčijo. Nasledki tega pogreška so ti, da se je vojska zategnila v jesen in do zime ne bo končana, dasiravno bi je bilo prav lahko že poleti konec bilo. Gledé tega pogreška so tukajšnji domači [politiki dvojne misli. Eni mislijo, da ta pogrešek ni pogrešek, ampak politika, in sicer na občni blagor Evrope, ker le tako je bilo mogoče odvrniti veliko Evropejsko vojsko, češ, da čez zimo se bo vroča strast v Angliji, v Franciji, v Magjariji in v drugih kotih Evrope ohladila, in cilj bo dosežen brez Evropejske vojske. Drugi pa mislijo, da pogrešek je pogrešek, vendar je odpustljiv zato, ker gledé Turčije se je ogoljufala sploh Evropa, mi posebej smo se ogoljufali le gledé Anglije in sicer ne na našo škodo. Mi res da smo zgubili nekoliko vojakov več, kakor bi jih bili, ko bi bili prišli Turčijo z začetka z vso silo; al zato smo mnogo dobili s tem, da je Anglija med tem do nazega odkrila vso svojo perfidijo in zgubila vse spoštovanje poštenih ljudi, tako, da pri sklepanji miru nihče ne bo gledal na to, česa Anglija želi; buldog bo sicer lajal, vendar nazadnje podvivši rep pod noge bo le cedil z jezika penaste sline.

Drugi pogrešek je preskrbovanje armade. „Naše intendantstvo umirajet spravedljivoju smertju spravedljivago“ — govore Rusi. Vlada z začetka vojske je imenovala generala Arensa za glavnega načelnika preskrbovalnega urada. Arens pa je hitel narediti pogodbo s kompanijo obstoječo iz trgovcev Kogana, Gorvica, Gregera in drugih judov, katerim se je vlada zavezala za preskrbovanje armade plačevati dve tretjini cene v zlatu, le eno tretjino pa v papirji. Spekulacija židovska je bila prav židovska. Oni so si najeli agentov, kateri so za papir nakupovali v Rusiji po prav nizki ceni najslabše produkte, a milijone Ruskega zlata so pošiljali v svoje zagraniczne palače. Ta židovska manipulacija je šla izpod rok tako dolgo, dokler sam narod ni začel

*) Naznaniti Vam moramo, da tehtni Vaši dopisi tako hudo za kožo segajo Ljublj. Mohamedancu „Tagblattu“, da Vas ne išče na Ruskem, ampak tu v Ljubljani ali blizu kje. Vred.

vlado strogo svariti, zakaj ona z dragim zlatom plačuje gnjile in prhlje produkte, tako, da armada bi stradala, ko bi je sami ne preskrbovali, a valuta med tem pada in pada brez konca. Ta glas naroda je vladi nazadnje, dasiravno pozno, odprl oči. Preiskave so se začele in podvzale, zavrlo se je sto in sto tisuč pudov prblega sena, gnjilega ovsa, pregrete moke, pokaženih suharij — ali goljufije niso nikjer našli — vsi so poštenjaki — Arensa so odstavili samo zavoljo nemarnosti, židom pa so veleli namesto zavrženega preskrbeti dobro blago.

Narod s to razsodbo ni zadovoljen. On nikoga ne tirja pred sodnijo, vendar tirja in tirja, da naj vlada raztrga pogodbo z židi ter produkte prejme iz rok samega naroda. Armade bi se tako preskrbovale z zdravimi produkti dober kup, vladi bi ne bilo treba z dragim zlatom polniti židovskih mošinj za nič, valuta bi se skoraj popravila. To je sploh mnenje občestva. V časopisih v uvodnih člankih se o tem redko govori, tem več pa se tiska vsak dan pisem od privatnih oseb, ktere svetujejo z odkritosrčno besedo vladi, naj le potrka na duri národa in odprle se jej bodo z veseljem; narod hoče rad žrtvovati vse, kar ima, da bode armada oskrbljena z dobrim živežem dober kup.

Da se z Rusijo vojuje prav za prav Anglija in da Turški vojaki so tako rekoč figure na Angleški šahmatovi deski, se nabira čedalje več dokazov, med drugimi tudi ta, da Anglija skrbi kakor za živež tako tudi za obleko svojih figur. Zadnje tedne so se priklatile v Rusijo cele trume Angleških agentov, ki so po visoki ceni hiteli pokupovati kožuhovino, posebno ovčjo, se ve, da za Turško armado. Naša vlada je te dni prepovedala iz Rusije izvaževati kožuhovino. Angleži se bodo tedaj morali kam drugam obrniti, da oblečejo na zimo svoje Turške figure.

Te dni smo čitali čudne telegrame: „Iz Fildelfije. Angleški parohod Walker je odplaval iz Njugavena v Carigrad s 2000 ton vojnih reči za Turčijo, vrednosti skoraj na 2 milijona dolarjev. Angleški parohod Middleton je ravno prišel iz Glazgova v Njugaven tudi s tem, da bo prepeljal vojnih reči enake vrednosti v Carigrad.“ — „Iz Pešta. Ogerska vlada je konfiskovala kot vojni kontrabant železnocestne šine, katere je Ruska vlada kupila v Nemčiji ter čez Ogersko odpravila v Rumunijo.“ So li to pošteni neutralci?! Avstrija se ne more osvoboditi Magjarskega jarma, zato jej tukaj skoraj takó malo zaupajo, kakor Angliji.

V Kronštatu so 17. oktobra postavili na stene trdnjave nove topove, med katerimi nekateri tehtajo po 3570 pudov in mečejo krogle po 32 pudov težke z začetno skorostjo 1560 čevljev ter na daljavi 500 sežnjev prebijajo najbolj močne bronenosce (železne ladije), kar jih je do zdaj znano.

„Turkestanske Vedomosti“ sporočajo, da je Kitajska vlada prepovedala po vsem cesarstvu, pušiti opium. Kdor prestopi to prepoved, bo po postavi obsojen v težko ječo na tri leta. To postavo je izdala Kitajska vlada, ker njeni poslanec v Londonu jej je sporočal, da zdaj je za to pravi čas. K temu sporočilu so priobčile „Moskovske Vedomosti“ sledeča prašanja: „Če je to sporočilo resnično, bo zanimivo slišati, kako bo Anglija pogledala na to Kitajsko postavo, ki bistveno zadeva Angleške interese v Indiji, kjer je vsa finančna sistema osnovana na ostrupenjenju Kitajcev z Indiškimi opiumom. Ko je pred 36 leti hotela Kitajska vlada z enako postavo obvarovati svoje državljanke Indiškega strupa, jej je Anglija odgovorila z vojsko in si je z orožjem dobila pravico, ubijati Kitajce z Indiškim strupom v imenu „Angleških interesov“! Bo li postopala Anglija tudi zdaj ravno tako, ali pa bo primorana položiti prst na usta, ker mora skrbeti za to,

da se pokončajo Turški kristijani ali pa ostanejo pod Turškim jarmom tudi v imenu „Angleških interesov“?

Z Dunaja 5. nov. — „Kopitarjev komers“ ali prav za prav Kopitarjeva slavnost izvršila se je „izborna“. Tako piše dopisnik z Dunaja v 251. listu „Sl. Nar.“. Brez ovinkov smemo reči, da se je g. dopisnik v preveliki navdušenosti nekako prenačil s tem izrekom. Nam je v vsem le resnica na srci, zato hočemo nekoliko izpregovoriti o Kopitarjevem komersu. — Petje je bilo večidel dobro in ubrano. Pevci so imeli v gosp. Kosovelu jako sposobnega pevovodjo. Krasno in istinito „odborna“ je pel Lipski operni pevec (Ljubljčan) g. Kraschowitz ter našel si je s svojim izurjenim, lepo donečim glasom mnogo ploskanja. Tovačovskega „Venec narodnih pesnij“, kakor tudi Hajdrihov čvetospev „Labko noč“ sta se morala ponavljati. Gospoda Lah i Siherl sta igrala na citre z občutkom i g. Krušič je izvalil okarini včasi marsikater prijeten glas. Vendar pa se mora reči, da se ne dá posebno „odborna“ igrati na tako skromen instrument. Govor gosp. Terstenjaka „o Jarneji Kopitarji“ je bil svečanosti po polnem primeren, če tudi je silno težko vsakemu vstreči se tako težavnim in sitnim delom. Toda, ako pravi gosp. dopisnik, da so se vse točke izvršile „odborna“, menda vendar ni mislil na zadnjo točko „Pridi Goren'c“, zbor se spremljevanjem trobk —?! Je-li bil za enakomerno, enozvočno piskanje na trobke tudi tako navdušen? — Spominjam se še dobro otroških let, ko mi je o sv. Mohorji prinesla teta piščalko za 2 krajcarja iz semnja, in ko sem potem ves srečen i radosten tekel med vaško deco na trato, kjer smo tudi neko pesem na take trobke zatrobili, kakor smo le znali. Oh! da, takrat ti je bil tudi velik šum i vrisk; le poslušalcev nam je manjkalo, da bi nam bili ploskali! — V veselem, zabavnem delu bi bila ta, nič kaj „izborna“ točka že na pravem mestu, a ne v programu, kjer je motila i kalila svečanosti potrebno resnobo i lepo dostojanstvo. Ako bi bil predsednik „Slovenije“ g. Stajer, kateri je to misel izprožil, tudi preložil to točko na zabavni del, ravnal bi bil zelo umno, ter ognil bi se bil neki čudno smešni nedoslednosti, radi katere je najpreje predlagal, da bi se pele o Kopitarjevi svečanosti — žalostinke, a potem zagaživši v ekstrem, nesrečno misel — odločil, naj bi se piskal „Pridi Goren'c“ na trobke! — Vendar pa moramo reči, da je bila sijajnost še precej velika i širna dvorana došlim odličnim gostom i mnogim slovanskim dijakom skoro premajhna. — Čudimo se tudi, da g. dopisnik je že zabil, da „Raja“ je kyklos i deklamacija „Na meji“ pesen iz njega; kajti g. dopisnik piše „Raja“ in „Na meji“. A hočemo se têsiti, da je bil g. dopisnik v svoji pretirani hvali tako — navdušen, da je take stvari v naglici prezrl. — Toliko le v nekakov dokaz, da so tudi v društvu „Sloveniji“ še vedno taki družabniki, katerim je čista resnica bolje na srci i mnogo milejša, nego pretirana i enostranska čast i hvala, katera se — ne vem radi kakovih uzrokov — videžno društvu, a istinito le nekaterim zaveznikom poje! — Upamo, da „Slovenija“ še sijajniše pokaže tisto „zmožnost — nadarjenost“ — katero slavi zvesti Taltibij — Lelu i Palinuru i njunemu — krmilu od „severnega“ do „belega“ mesta!

Iz Istre 30. okt. J. V. *) — Istra ima letos slabo letino. Belega žita se je še nekoliko dobilo, al ker Istra ni žitna krajina to malo izdâ; pri dobri žitni letini se mora žito le-sem priváževati. Vina je pridelala iztočna in južna Istra malo, po nekaterih krajih celó nič; vzela ga je pal, bolezen ali toča, severo-zapadna ga pa ima ima več. Kodar so letos grozdje žvepleli, je to mnogo

koristilo. Turšice je bilo precej po debelinah, a po tanjšinah jo je suša stisnila. Koruna je malo zavolj pomladanske moče. Kuhinje ne bo skoraj nič, ker jo je jesenska suša zatrla, a še zdaj imamo sušo, da se ne more sejati, in kar se poseje, ne more kaliti in zeleneti, ter mrčes seme pojedajo. Naša železnica je konjskemu senu, ki ga je po naših močvirnih dolinicah mnogo, skoraj vso vrednost vzela. Vino belo se plačuje hektoliter po 15—20 gold., črno je dražje.

Iz Ljubljane. — Zopet gredo po svetu vesele novice o novi zmagi Ruski na bojišči, o kateri poročamo na drugem mestu. Iz Budapešta pa naznanja „Agr. Pr.“ drugo veselo novico, namreč to, da na posebno željo presv. cesarja se ima Magjarski načrt o železnici po Vojaški granici vmakniti iz obravnav državnega zbora. To kaže, da na Dunaji pojema glorijska Magjarska.

— Odbor družbe kmetijske je v svoji zadnji seji sklenil, da bode občni zbor družbe kmetijske 21. dne t. m. Če ima kdo morebiti kaj posebnega na ogled postaviti zboru, naj se obrne do pisarnice družbe kmetijske in jej to naznani.

— Kakor razglas c. k. deželne vsade v današnjem „Oglasniku“ kaže, imamo zopet nove volitve za kupčijsko-obrtniško zbornico Kranjsko, za katero se ima voliti 12 novih odbornikov. Volitve utegnejo biti prihodnji mesec. V trdni nadi, da „narodni volilni odbor“ tudi te volitve v svoje roke vzame in proglasi dotične kandidate, opozorujemo že danes naše rodoljube po deželi, naj trgovcem, kramarjem, obrtnikom in rokodelcem svoje okolice na srce položijo, da se ne dadó že naprej vjeti v klešče naših nasprotnikov, temveč soglasno volijo možé, ki jim jih bode nasvetoval „narodni volilni odbor.“

— Vozov 4. razreda na Rudolfovi (gorenjski) železnici od 1. dne t. m. ni več. Tako se glasi razglas kupčijskega ministerstva od 10. okt. na prošnjo železnocestnega vodstva. Ali si je pač z odpravo te najcenejše vožnje železnic sama sebi koristila? Mi mislimo, da ne.

— O lepem vremenu na vseh Svetih popoldne je brezštevilna množica ljudstva vseh stanov romala na pokopališče, spominjat se ondi svojih ljubih mrtvih, in živahno mesto bilo je ta dan bolj krasnemu vrtu podobno nego mirodvoru. Čitalnični pevci peli so po lepi navadi pred spominkom umrlih „Sokolcev“ mile nadgrobnice. Vse to je lepo in hvale vredno. Al ne moremo si kaj, da ne bi žalostni omenili, da tudi na to mesto, kjer prenehajo vse človeške strasti, se je v Ljubljani zadnja leta vgnjezdil oni dandanašnji luksuz, zaradi katerega se mnogi s svojim pohlevnim venčkom ne upajo med velikansko izložbo dragocenih vencev, dreves, bakelj i. t. d. Tu je pač vprašanje upravičeno: ali se to ne godi bolj za bahanje, kakor pa v spomin na umrle?

— Truplo ranjcega grofa Antona Auersperga (Anastazija Grüna) je bilo 31. oktobra iz cerkve Krške prepeljano na Šrajbarski turn (njegovo grajsko na Dolenjskem) in tu položeno v mavzolej, ki ga je vdova njegova na gričku poleg grajsčine zidati dala. — Mnogim našim bralcem utegne prav biti, ako jim povemo, da mavzolej je poseben komú na čast napravljen grob, po izgledu onega, koga je kraljica Artimizia v nekdanji Kariji napraviti dala svojemu soprogu kralju Mauzolu-u. Od tod tedaj ime tacih grobnih spominkov.

— Ponarejenih 28 bankovcev desetakov so tukaj zasačili pretekli mesec pri nekem Jožetu Rusu, kmetu in barantaču s fižolom iz Praprč na Dolenjskem, ki je zdaj pri dež. sodnji in trdi, da mu jih je nek

neznan človek medpotoma na Dolenjski cesti zastonj dal. —

— Valvazorja 20. snopič je došel nam ravnokar iz tiskarne v Novomestu, kjer je izdajatelj te knjige gosp. Krajec, kakor smo že poročali, nekdanjo Bobnovo tiskarno prevzel. Prihodnjič bodo zvezki v prejšnjem redu izhajali.

— Prva slovenska gledališka predstava 1. dne t. m. („Mlinar in njegova hči“), čeravno že mnogokrat na odru, je dobro napolnila gledališče in se tudi pohvalno izvršila. Prvikrat smo videli v nalogi mlinarjeve „hčeri“ gospico G. Nigrini, ki ima jako lep talent za naloge resne vrste.

— (Vabilo k besedi v čitalnici v nedeljo 11. t. m.) Program tej besedi je: 1) Bellini — Ouvertura k operi „Norma“ svira vojaški orkester. 2) Nedved — „Domovina“, moški zbor s čveterospevom. 3) „O slovanskem narodnem pesemstvu“. Berilo. 4) Meyerbeer — Fantasie elegante k „L'etoile du Nord“, solo za cello s spremljevanjem orkestra. 5) Förster — „Slavček“, Ruska narodna pesem, moški zbor s čveterospevom. 6) „Raja“, deklamuje gospica Kogel-ova. 7) Zajic — „Putnica kolo“, moški zbor. 8) Brighaldi — Fantazija iz opere „Traviata“, solo za flavto z orkestrom. — Začetek ob 7. uri zvečer.

— (Dodatek k poročilu iz „Matice slovenske“ v zadnjem listu „Novic“.) Iz obsega Matičnega „Letopisa“ izostal je zadnjič po naključbi spis g. Fr. H. „Običaji slovanski“.

— (Konfiskacije.) „Slovenec“ je bil dvakrat zaporedom konfisciran zavoljo člankov o šolah in uradnikih, in — incredible dictu! — celó „Tagblatt“ je zadnjič zapadel policiji.

— (Slovensko gledališče.) V soboto 18. t. m. se bode prvikrat predstavljala Rosonova vesela igra v 3 dejanjih „Kolikor glav toliko željá“. Tedaj zopet tujka! Kdaj bomo videli v domačem odru kako domačo?

— (Pobirki iz časnikov.) V „Agram. Presse“ piše gledé filharmoničnega društva nekdo iz Ljubljane to-le: „Zborovodja temu društvu je Čeh Nedved; da ta genialni skladatelj in učitelj petja in glasbe ne dobí po narodnjacih službe, je prav spet prokletstvo delo naših „starih“, ki nič genialnega okoli sebe ne trpé.“ — Celi ta stavek je gledé na fakične razmere med čitalnico Ljubljansko in prof. Nedvedom od leta 1861. počenši do danes, če ne hudoben, vsaj tako aboten, da nam pisatelj „originalnega“ dopisa ne more za zeló vzeti, ako se nam dozdeva, da se je sam prismojil od svojega „dumme Kerl von Laibach“, ki mu je priljubljeni tema v „Agr. Presse“, in da ga moramo, ki nam je zgodovina čitalničnih pevovodij dobro znana, pozvati na odgovor: zakaj gosp. Nedved „nicht durch die Nationalen eine Anstellung findet?“ Radovedni pričakujemo razjasnila navedenega „prokletstva“.

Poziv gospodom predstojnikom kmetijskih podružnic.

Ker nekateri gospodje predstojniki še niso poslali popisa letošnjega leta (Ernteergebnisse), se vljudno prosijo, nej ne odlašajo dalje tega poslanja.

Glavni odbor družbe kmetijske Kranjske.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zbornica poslancev začne v petek razpravo bankino. Dr. Giskra je poročevalec.

— Po poročilih ministrov v Dunajskem in Budapeštanskem zboru se je pretrgala obravnava o novi tr-